

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Τά εξ' ἐκάστης πόλεως ιδιώματα

Τίτλος:

«Ιδιώματα (= χαρακτηριστικά προϊόντα) πόλεων του
παρελθόντος και του παρόντος»

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΤΑΜΟΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων,
Πολιτισμού & Αθλητισμού

MIS: 296579 – Π.3.2.1: Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες

Β' Γυμνασίου «Ιδιώματα (= χαρακτηριστικά προϊόντα) πόλεων του παρελθόντος και του παρόντος »

Σελίδα 2 από 21

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ιδιώματα (= χαρακτηριστικά προϊόντα) πόλεων του παρελθόντος και του παρόντος

Δημιουργός

Θεόδωρος Στάμος

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

(Προτεινόμενη) Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Φεβρουάριος 2014

Διδακτική/ θεματική ενότητα

Αρχαία Ελλάδα. Ο τόπος και οι άνθρωποι (Ανθολόγιο). Τά εξ έκάστης πόλεως ιδιώματα.

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

—

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο, Wiki.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Η καλή γνώση βασικών εργαλείων των ΤΠΕ (λογισμικά παρουσιάσεων και επεξεργασίας κειμένων, πλοήγηση στο διαδίκτυο, μηχανές αναζήτησης, ιστολόγιο, Wiki) είναι αναγκαία για την υλοποίηση του σεναρίου. Επιπλέον, η πλοήγηση σε χάρτες είναι απαραίτητη, καθώς μέρος του σεναρίου στηρίζεται σε ανάλογα λογισμικά. Η θετική στάση των μαθητών για την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία κρίνεται αναγκαία, καθώς η συνεργασία μεταξύ των ομάδων συμβάλλει στην επιτυχή εκπόνηση του σεναρίου. Η διάθεση πειραματισμού αλλά και φαντασίας από την πλευρά των μαθητών θεωρούνται χρήσιμα στοιχεία. Η ύπαρξη ιστολογίου της τάξης ή του μαθήματος απαιτείται. Εναλλακτικά, οι μαθητές μπορούν να εργαστούν σε περιβάλλον Wiki. Επιπρόσθετα, η γνώση βασικών αρχών της [Μάθησης μέσω Σχεδιασμού](#) (Design) σίγουρα θα προσέφερε στην επιτυχή υλοποίηση αυτού του σεναρίου. Τέλος, χρήσιμη θα ήταν και η παρουσία του καθηγητή της πληροφορικής, εφόσον υπάρχει τέτοια δυνατότητα.

Πριν την έναρξη του σεναρίου ο εκπαιδευτικός έχει μεριμνήσει για τον χωρισμό των ομάδων, στις οποίες εργάζονται τέσσερις έως πέντε μαθητές. Για την ένταξή τους στις ομάδες είτε μπορούν να χωριστούν μόνοι τους, οπότε υπάρχει ο κίνδυνος της ανομοιογένειας, είτε χωρίζονται με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού, ο οποίος μπορεί να γράψει στον πίνακα τους τέσσερις ή πέντε ρόλους, που πρέπει να υπάρχουν σε κάθε ομάδα, και να αφήσει τους μαθητές να επιλέξουν μόνοι τους τον ρόλο και την ομάδα που θα ανήκουν. Οι ρόλοι αυτοί θα μπορούσαν να είναι: του συντονιστή, του γνώστη των λογισμικών παρουσίασης και χαρτών, του χειριστή Η/Υ (για αναζήτηση στο διαδίκτυο), του γραμματέα και του διαμεσολαβητή. Σημαντικός κρίνεται ο ρόλος του διαμεσολαβητή, καθώς οι ομάδες πρέπει να συνεργαστούν προκειμένου να φέρουν σε πέρας ένα κοινό έργο.

Από πλευράς υλικοτεχνικής υποδομής απαιτείται η χρήση του εργαστηρίου της πληροφορικής. Εναλλακτικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν τουλάχιστον τέσσερις

υπολογιστές και ένα προβολικό μηχάνημα μέσα στη σχολική τάξη. Φορητές συσκευές αποθήκευσης ίσως χρειαστούν.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο αποτελεί πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο πλαίσιο του προτεινόμενου σεναρίου οι μαθητές διερευνούν τον ρόλο της κωμωδίας στην αρχαία Αθήνα, καθώς και τα χαρακτηριστικά της κλασικής εποχής. Βαρύτητα δίνεται στους τόπους προέλευσης των εισαγόμενων προϊόντων στην Αθήνα του 5^{ου} αι. π. Χ., καθώς και στην κατάταξη των προϊόντων αυτών ανάλογα με τις ανάγκες που καλύπτουν. Απώτερος στόχος των μαθητών είναι να στραφούν στη σύγχρονη εποχή και να αναζητήσουν ιδιώματα (χαρακτηριστικά προϊόντα) του τόπου τους ή του ευρύτερου περιβάλλοντός τους.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η κωμωδία του 5ου αι. π.Χ. είχε σημαντική θέση στην πνευματική ζωή της αρχαίας Αθήνας. Οι κωμικοί ποιητές αντλούσαν τα θέματά τους από την καθημερινή ζωή και από την επικαιρότητα. Σκοπό είχαν να γελοιοποιήσουν πρόσωπα και καταστάσεις, ώστε μέσα από το γέλιο και την ευθυμία να ασκήσουν κριτική και να διορθώσουν τα «κακώς κείμενα» (Δρακόπουλος, Ναστούλης & Ρώμας 2012). Η πλούσια πολυμορφία της αττικής ζωής, από τις όψεις της εξωτερικής πολιτικής της Αθήνας ως τον πλούτο των αγορών της και τις ιδιοτυπίες των άκακων και κακών της ανθρώπων,

αντανακλώνται στα πιο ολοκληρωμένα προϊόντα της Αρχαίας Κωμωδίας (Lesky 1981). Τέτοια χαρακτηριστικά εντοπίζουμε και στο υπό εξέταση απόσπασμα του Έρμιππου, καθώς δεν είναι λίγες οι αναφορές του ποιητή τόσο στην εξωτερική πολιτική της Αθήνας όσο και σε πρόσωπα και αντιλήψεις της εποχής. Παράλληλα, το κείμενο μπορεί να αποτελέσει αφετηρία για μελέτη τόσο των πολύ μεγάλων δυνατοτήτων που είχε ο εμπορικός στόλος της Αθήνας των κλασικών χρόνων όσο και των συνηθειών διατροφής των κατοίκων της.

Από παιδαγωγικής σκοπιάς αξιοποιούνται οι πολυγραμματισμοί καθώς και η [Μάθηση μέσω Σχεδιασμού \(Design\)](#) (Kress 2000). Γίνεται προσπάθεια οι μαθητές να αναστοχαστούν τις εμπειρίες τους, να ομαδοποιήσουν το υλικό σε κατηγορίες, να αξιολογήσουν τις απόψεις τους, να μεταφέρουν με δημιουργικό τρόπο αυτό που έμαθαν στο δικό τους περιβάλλον. Παράλληλα, ο εκπαιδευτικός υποστηρίζει και εμπλουτίζει τη μαθησιακή διαδικασία, ώστε ο μαθητής να οικοδομήσει γνώσεις αλλά και εργαλεία σκέψης. Για αυτόν τον λόγο διαμορφώνει ποικίλες κοινωνικές αλληλεπιδράσεις μέσω της ομαδικής εργασίας, ώστε να νοηματοδοτήσουν οι μαθητές τις εμπειρίες τους σε ένα κοινωνικό πλαίσιο (Βιγκότσκι 1988).

Α. ΣΚΕΠΤΙΚΟ - ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές να:

- Γνωρίσουν τον ρόλο της αρχαίας κωμωδίας και να εντοπίσουν στοιχεία της στο συγκεκριμένο απόσπασμα.
- Αποκτήσουν βασικές γνώσεις για τις διατροφικές συνήθειες των αρχαίων Ελλήνων.
- Γνωρίσουν - έστω και επιδερμικά - τον Έρμιππο, κωμικό ποιητή του 5^{ου} αι π.Χ.
- Κατανοήσουν τον τρόπο που επιχειρεί ο Έρμιππος να παρωδήσει το έπος.

- Εντοπίσουν σε ένα αρχαίο κείμενο αντιλήψεις, αξίες και στάσεις της εποχής εκείνης.
- Γνωρίσουν πόλεις και περιοχές του αρχαίου κόσμου με τις οποίες συναλλασσόταν η Αθήνα.
- Γνωρίσουν τα σύγχρονα ιδιώματα (= χαρακτηριστικά προϊόντα) του τόπου τους.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές να:

- Αντιληφθούν την προσπάθεια του Έρμιππου να διακωμωδήσει γλωσσικά το ομηρικό έπος.
- Έρθουν σε μια πρώτη επαφή με την αρχαία κωμωδία και με τη γλώσσα που χρησιμοποιείται σε αυτή.
- Εντάξουν το απόσπασμα στο ευρύτερο κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο παραγωγής του.
- Είναι ικανοί να υποστηρίξουν με προφορικό λόγο τις αποφάσεις και τις επιλογές τους.

Γραμματισμοί

Γλωσσικός – Κλασικός γραμματισμός

Επιδιώκεται οι μαθητές να:

- Ενθαρρυνθούν να εκφράσουν τις απόψεις τους αναφορικά με τα ιδιώματα (= χαρακτηριστικά προϊόντα) του τόπου τους.
- Φτάσουν στη μάθηση μέσω ευχάριστης διάθεσης (τέρπειν ἅμα καὶ διδάσκειν).

Νέοι γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές να:

- Δημιουργούν με τη βοήθεια των ΤΠΕ πολυτροπικά κείμενα, που θα επιτρέπουν τη βαθύτερη κατανόηση του κειμένου.
- Κατανοήσουν με τη βοήθεια των ΤΠΕ την πιθανή πορεία των αθηναϊκών πλοίων κατά τη μεταφορά των εισαγόμενων προϊόντων προς το λιμάνι του Πειραιά.
- Εκτιμήσουν κατά προσέγγιση τις αποστάσεις που έπρεπε να διανύσουν τα πλοία, για να μεταφέρουν προϊόντα στην Αθήνα.
- Χρησιμοποιούν το διαδίκτυο προκειμένου να συλλέξουν πληροφορίες για το έργο που τους έχει ανατεθεί.

Κριτικός γραμματισμός

Επιδιώκεται οι μαθητές να:

- Προβληματιστούν για τα είδη των εισαγόμενων προϊόντων στην Αθήνα και τη χρήση τους.
- Κατατάσσουν τα εισαγόμενα προϊόντα στην Αθήνα σε κατηγορίες ανάλογα με τις ανάγκες που εξυπηρετούν.
- Κατανοήσουν την εμπορική πολιτική της Αθήνας.
- Συσχετίσουν τα σημερινά ιδιώματα του τόπου τους με τα αντίστοιχα της αρχαίας εποχής.
- Ασκούν αυτοκριτική στις επιλογές που κλήθηκαν να λάβουν ως ομάδα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους και να υποστηρίξουν με επιχειρήματα τις θέσεις τους.
- Ασκούν κριτική στις επιλογές των άλλων ομάδων.

Διδακτικές πρακτικές

Επιδιώκεται οι μαθητές να:

- Αποκτήσουν θετική στάση για τη συνεργασία.
- Είναι δημιουργικοί, φέρνοντας σε πέρας το έργο που αναλαμβάνουν.

- Αυτενεργούν και να λαμβάνουν αποφάσεις για την επίτευξη των στόχων τους.
- Ασκηθούν στην αυτοαξιολόγηση και στην ετεροαξιολόγηση.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Ο προβληματισμός που μπορεί να τεθεί στους μαθητές είναι ο εξής: «Ποια θεωρείτε ότι είναι τα χαρακτηριστικά προϊόντα της περιοχής σας; Τι είδους προϊόντα πιστεύετε ότι δεν μπορεί να παράγει ο τόπος σας και είναι ανάγκη να εισαχθούν από άλλες περιοχές;»

Έχοντας ως αφορμή τον παραπάνω προβληματισμό, μπορούν οι μαθητές να ξεκινήσουν τη διερεύνησή του από την αρχαία Αθήνα. Με τον τρόπο αυτό εισάγονται σε πρώτο επίπεδο στους στόχους που καλείται να υλοποιήσει ο εκπαιδευτικός.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το προτεινόμενο σενάριο βασίζεται στην 1^η ενότητα (Η Αθήνα) και στο 2^ο κείμενο (Τά ἐξ ἐκάστης πόλεως ιδιώματα). Η προσέγγισή της υπηρετεί τόσο τις γενικές κατευθύνσεις (σελ. 16-17) όσο και τους στόχους του διδακτικού παραδείγματος (σελ 88-89) του [Βιβλίου Εκπαιδευτικού](#).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ στο προτεινόμενο σενάριο χρησιμοποιούνται, έτσι ώστε οι ίδιοι οι μαθητές να αναζητήσουν τη γνώση, να την αντιμετωπίσουν κριτικά, να την επεξεργαστούν, να αξιολογήσουν τις πληροφορίες που τους δίνονται, να τη συνθέσουν και να διατυπώσουν τη δική τους θέση. Παράλληλα, οι ΤΠΕ συμβάλλουν, ώστε να καταθέσουν τις απόψεις τους δημιουργώντας το δικό τους ψηφιακό προϊόν.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

[Αριστοφάνη "Ορνιθες"](#) (Δραματική Ποίηση Γ΄ Γυμνασίου) - Βιβλίο Μαθητή

[Αρχαία Ελλάδα. Ο τόπος και οι άνθρωποι](#) (Ανθολόγιο) Β΄ Γυμνασίου (Βιβλίο Εκπαιδευτικού)

[Αρχαία Ιστορία Α΄ Γυμνασίου](#) Βιβλίο Μαθητή

[Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας](#) (Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου)

Υποστηρικτικό / εκπαιδευτικό υλικό

Ιστοσελίδες

[Apostaseis](#) [πηγή: Διαδραστικό Εργαλείο Οδηγών Πλοήγησης Διαδρομών].

[Η αττική κωμωδία](#) [πηγή: Βικιπαίδεια Ελεύθερη Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια].

[Διατροφή στην αρχαία Ελλάδα](#) [πηγή: Βικιπαίδεια Ελεύθερη Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια].

[Bing Maps](#) [πηγή: Bing: Μηχανή Αναζήτησης].

[Δημωφέλεια](#) [πηγή: Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση Καβάλας].

[Google Maps](#) [Διαδραστικοί χάρτες].

[Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη \(η-τάξη\)](#) [Διαδικτυακός χώρος για Εκπαιδευτικές Κοινότητες και Ιστολόγια στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο].

[Η διατροφή των αρχαίων Ελλήνων](#) [πηγή: Ιστοσελίδα «Ματιά» ποικίλου ενδιαφέροντος].

[Ηλεκτρονικά λεξικά](#) [πηγή: Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα].

[Σερραϊκά προϊόντα](#) [πηγή: Ιστοσελίδα προώθησης σεραϊκών προϊόντων].

[Τα ξακουστά προϊόντα της Θεσσαλονίκης](#) [πηγή: Ιστοσελίδα Wine plus Κρασί & Γαστρονομία].

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Οι μαθητές από το προηγούμενο μάθημα έχουν χωριστεί σε τέσσερις ομάδες, βάσει των όσων έχουν αναφερθεί στο κεφάλαιο [Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή](#). Βρίσκονται στο εργαστήριο της πληροφορικής, κάθονται κατά ομάδες και εργάζονται σε [φύλλα εργασίας](#), τα οποία βρίσκουν αναρτημένα στο ιστολόγιο της

τάξης τους. Πριν ξεκινήσουν γίνεται ανάγνωση του κειμένου από τον εκπαιδευτικό, λύνονται τυχόν απορίες και τονίζεται ότι για την επιτυχή εφαρμογή του σεναρίου απαιτείται οι ομάδες να επιδείξουν πνεύμα συνεργασίας, αφού κάτι τέτοιο προωθείται από το συγκεκριμένο σενάριο. Εάν είναι δυνατό, εργάζονται σε δύο υπολογιστές ανά ομάδα, αφού πρώτα έχει γίνει συζήτηση μεταξύ όλων των μελών της ομάδας για τον τρόπο που θα εργαστούν, για τον τυχόν καταμερισμό των εργασιών, για τα χρονικά περιθώρια που έχουν, για τις δραστηριότητές τους και φυσικά για τους ρόλους που θα έχει το κάθε μέλος της ομάδας.

Το σενάριο υλοποιείται σε τρεις φάσεις, συνολικής διάρκειας έξι διδακτικών ωρών.

Α΄ Φάση (3 διδακτικές ώρες)

Τις δύο πρώτες διδακτικές ώρες οι μαθητές εργάζονται με το Α΄ Φύλλο Εργασίας που βρίσκεται αναρτημένο στο ιστολόγιο της τάξης τους ή στο περιβάλλον Wiki. Οι ομάδες συνεργάζονται ανά δύο, με σκοπό να φέρουν σε πέρας την αποστολή τους. Συγκεκριμένα:

Η Α΄ Ομάδα, αφού ασχοληθεί με τον ρόλο της κωμωδίας στην αρχαία Αθήνα και εντοπίσει συγκεκριμένα στοιχεία της στο κείμενο του σχολικού βιβλίου, παρουσιάζει κάποιους από τους 17 αναφερόμενους στο κείμενο τρόπους προελεύσεως των εισαγόμενων προϊόντων στην Αθήνα.

Η Β΄ Ομάδα, αφού αναφερθεί στον ποιητή Έρμιππο και στα χαρακτηριστικά της κλασικής εποχής που αντιπροσωπεύει, παρουσιάζει όσους τρόπους προελεύσεως των εισαγόμενων προϊόντων στην Αθήνα έχει συμφωνήσει με την Ομάδα Α΄.

Η Γ΄ Ομάδα, αφού αναφερθεί στη διατροφή των αρχαίων Ελλήνων, παρουσιάζει όσα από τα εισαγόμενα προϊόντα, που αναφέρονται στο κείμενο, έχει συμφωνήσει με την Ομάδα Δ΄.

Η Δ΄ Ομάδα, αφού αναφερθεί στον τρόπο που ο ποιητής Έρμινπος παρωδεί το ομηρικό έπος με την κωμωδία του, παρουσιάζει όσα από τα εισαγόμενα προϊόντα, που αναφέρονται στο κείμενο, έχει συμφωνήσει με την Ομάδα Γ΄.

Την τρίτη διδακτική ώρα στο εργαστήριο της πληροφορικής ή στη σχολική τάξη οι ομάδες παρουσιάζουν τις εργασίες τους, ώστε όλοι οι μαθητές να έχουν γνώση των εργασιών των άλλων ομάδων. Στόχος είναι, αφενός, να παρουσιαστεί η δουλειά των μαθητών για ανατροφοδότηση και, αφετέρου, να διασαφηνιστούν τυχόν αδιευκρίνιστα σημεία του κειμένου. Κριτήρια για την αξιολόγηση της εργασίας των μαθητών είναι η επίτευξη των στόχων, η πληρότητα των απαντήσεών τους, η αποφυγή της επιλογής «Αντιγραφή – Επικόλληση», η επιχειρηματολογία τους για τις επιλογές τους.

Β΄ Φάση (2 διδακτικές ώρες)

Περιλαμβάνει το Β΄ Φύλλο Εργασίας κοινό για όλες τις ομάδες. Αυτές αναδιατάσσονται, ώστε να αποτελούνται από ένα τουλάχιστον μέλος από κάθε ομάδα της Α΄ Φάσης. Στόχος των νέων ομάδων είναι να δημιουργήσουν έναν κατάλογο με τα «ιδιώματα» (= χαρακτηριστικά προϊόντα) του τόπου τους. Έχουν και τη δυνατότητα να ασχοληθούν με προϊόντα άλλων νομών ή ακόμα και ολόκληρης της Ελλάδας.

Γ΄ Φάση (1 διδακτική ώρα)

Στη φάση αυτή οι μαθητές παρουσιάζουν τις εργασίες τους με προβολικό μηχάνημα στη σχολική τάξη. Ενδιαφέρον έχει η αναφορά χαρακτηριστικών προϊόντων του τόπου τους ή του ευρύτερου περιβάλλοντός τους. Προτείνεται να διατυπώσουν την κρίση τους και για τη δική τους εργασία (αυτοαξιολόγηση) και για τις εργασίες των άλλων ομάδων (ετεροαξιολόγηση). Φυσικά και ο ίδιος ο εκπαιδευτικός αξιολογεί την παραγωγή του έργου των μαθητών. Κριτήρια αποτελούν η επίτευξη των στόχων, η αποφυγή της επιλογής «Αντιγραφή – Επικόλληση», το επικοινωνιακό πλαίσιο της

κάθε δραστηριότητας, ο βαθμός κατάκτησης ή και παραγωγής της γνώσης, ο βαθμός κατάκτησης των δεξιοτήτων που προβλέπονται στους στόχους, ο τρόπος χρήσης των εργαλείων των ΤΠΕ, η στήριξη με προφορικό λόγο των μαθητών των κάθε μορφής επιλογών τους. Αφού διορθωθούν τυχόν λάθη των εργασιών, αυτές μπορούν να ανέβουν στο ιστολόγιο του μαθήματος ή στην [Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη](#) (η-τάξη) του σχολείου τους.

Τέλος, οι μαθητές καλούνται να απαντήσουν ανώνυμα στο παρακάτω ερωτηματολόγιο:

- Τι σας άρεσε και τι όχι από την όλη δραστηριότητα;
- Οι νέες τεχνολογίες πόσο μπορούν να σας βοηθήσουν στην κατάκτηση ή και στην παραγωγή της γνώσης;
- Τι παρατηρήσεις έχετε να κάνετε στον διδάσκοντα τόσο για τα Φύλλα Εργασίας όσο για τον ρόλο του στη διάρκεια εφαρμογής του σεναρίου;
- Ποιες άλλες επισημάνσεις έχετε να κάνετε;

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α΄ ΦΑΣΗ

Α΄ ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Α

Έργο σας είναι να αναφερθείτε, σε ένα λογισμικό της αρεσκείας σας, στον ρόλο της κωμωδίας στην αρχαία Αθήνα και να εντοπίσετε χαρακτηριστικά της στο απόσπασμά μας. Κατόπιν, να επικεντρωθείτε στην παρουσίαση των 17 αναφερόμενων στο κείμενο τόπων προελεύσεως των προϊόντων που εισάγονταν στην Αθήνα. Για το έργο σας:

- Να μελετήσετε την εισαγωγή του κειμένου σας στο σχολικό βιβλίο.
- Χρήσιμες μπορούν να σας φανούν οι παρακάτω διευθύνσεις:

Αριστοφάνη "Όρνιθες" (Δραματική Ποίηση Γ Γυμνασίου) - Βιβλίο Μαθητή:

[Εισαγωγή](#).

Κεφάλαιο: [Η Αρχαία Κωμωδία](#).

- Να καταφύγετε στα [Ηλεκτρονικά λεξικά](#) για λέξεις που δεν γνωρίζετε τη σημασία τους.
- Η παρουσίασή σας να απεικονίζει την πιθανή πορεία των αθηναϊκών εμπορικών πλοίων προς το λιμάνι του Πειραιά. Για να βοηθηθείτε, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τους παρακάτω ιστότοπους, για να «χαράξετε» αυτές τις διαδρομές και, εάν θέλετε, να υπολογίσετε σε ευθεία γραμμή τις αποστάσεις

Ο συνδυασμός των πλήκτρων Atl-PrnScr λαμβάνει ένα αντίγραφο από οτιδήποτε υπάρχει στην οθόνη του Η/Υ.

[Apostaseis](#)

[Google Maps](#)

[Bing Maps](#)

Επισήμανση: Συνεργαστείτε με την Ομάδα Β, ώστε να χωρίσετε μεταξύ σας αυτούς τους τόπους προέλευσης των προϊόντων.

ΟΜΑΔΑ Β

Έργο σας είναι να αναφερθείτε, σε ένα λογισμικό της αρεσκείας σας, στον ποιητή Έρμιππο και στα χαρακτηριστικά της εποχής που αντιπροσωπεύει. Κατόπιν, να επικεντρωθείτε στην παρουσίαση των 17 αναφερόμενων στο κείμενο τόπων προελεύσεως των προϊόντων που εισάγονταν στην Αθήνα. Για το έργο σας:

- Να μελετήσετε την εισαγωγή του κειμένου σας στο σχολικό βιβλίο.
- Χρήσιμες μπορούν να σας φανούν οι παρακάτω διευθύνσεις.

[Αρχαία Ελληνική Λογοτεχνία](#) (Κεφάλαιο: Η αττική κωμωδία).

[Αρχαία Ιστορία Α΄ Γυμνασίου](#)

- Να καταφύγετε στα [Ηλεκτρονικά λεξικά](#) για λέξεις που δεν γνωρίζετε τη σημασία τους.
- Η παρουσίασή σας να απεικονίζει την πιθανή πορεία των αθηναϊκών εμπορικών πλοίων προς το λιμάνι του Πειραιά. Για να βοηθηθείτε, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τους παρακάτω ιστότοπους, για να «χαράξετε» αυτές τις διαδρομές και, εάν θέλετε, να υπολογίσετε σε ευθεία γραμμή τις αποστάσεις.

Ο συνδυασμός των πλήκτρων Atl-PrnScr λαμβάνει ένα αντίγραφο από οτιδήποτε υπάρχει στην οθόνη του Η/Υ.

[Apostaseis](#)

[Bing Maps](#)

[Google Maps](#)

Επισήμανση: Συνεργαστείτε με την Ομάδα Α, ώστε να χωρίσετε μεταξύ σας αυτούς τους τόπους προέλευσης των προϊόντων.

ΟΜΑΔΑ Γ

Έργο σας είναι να αναφερθείτε, σε ένα λογισμικό της αρεσκείας σας, στη διατροφή των αρχαίων Ελλήνων. Κατόπιν, να επικεντρωθείτε στην παρουσίαση και χρήση των εισαγόμενων προϊόντων στην Αθήνα από τους 17 τόπους προελεύσεως που αναφέρονται στο κείμενο. Για το έργο σας:

- Χρήσιμες μπορούν να σας φανούν οι παρακάτω διευθύνσεις.

[Διατροφή στην Αρχαία Ελλάδα](#)

[Η διατροφή των αρχαίων Ελλήνων](#)

Να καταφύγετε στα [Ηλεκτρονικά λεξικά](#) για λέξεις που δεν γνωρίζετε τη σημασία τους.

- Η παρουσίασή σας να κατατάσσει τα προϊόντα σε κατηγορίες ανάλογα με τις ανάγκες που καλύπτουν.
- Να γράψετε τα συμπεράσματά σας σχετικά με το είδος των προϊόντων που καταναλώναν στην καθημερινή τους διατροφή στην Αθήνα.

Επισημάνση: Συνεργαστείτε με την Ομάδα Δ, ώστε να χωρίσετε μεταξύ σας αυτούς τους τόπους προέλευσης των προϊόντων.

ΟΜΑΔΑ Δ

Έργο σας είναι να αναφερθείτε, σε ένα λογισμικό της αρεσκείας σας, στον τρόπο που ο ποιητής Έρμιππος παρωδεί το έπος με αυτή την κωμωδία. Κατόπιν, να επικεντρωθείτε στην παρουσίαση και χρήση των εισαγόμενων προϊόντων στην Αθήνα από τους 17 τόπους προελεύσεως που αναφέρονται στο κείμενο. Για το έργο σας:

- Να μελετήσετε με προσοχή τα σχόλια του κειμένου σας.
- Να καταφύγετε στα [Ηλεκτρονικά λεξικά](#) για λέξεις που δεν γνωρίζετε τη σημασία τους.
- Η παρουσίασή σας να κατατάσσει τα προϊόντα σε κατηγορίες ανάλογα με τις ανάγκες που καλύπτουν.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να γράψετε τα συμπεράσματά σας σχετικά με το είδος των προϊόντων που κατανάλωναν στην καθημερινή τους διατροφή στην Αθήνα.

Επισήμανση: Συνεργαστείτε με την Ομάδα Γ, ώστε να χωρίσετε μεταξύ σας αυτούς τους τόπους προέλευσης των προϊόντων.

Β' ΦΑΣΗ

Β' ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Κοινό Φύλλο Εργασίας

Έργο σας είναι, χρησιμοποιώντας οποιοδήποτε λογισμικό της αρεσκείας σας, να δημιουργήσετε έναν κατάλογο με τα «ιδιώματα» (χαρακτηριστικά προϊόντα) του τόπου σας. Ως αφετηρία μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την παρακάτω σελίδα.

[Σερραϊκά προϊόντα](#)

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τις μηχανές αναζήτησης για περισσότερες πληροφορίες. Φυσικά έχετε τη δυνατότητα να ασχοληθείτε με προϊόντα άλλων νομών ή ακόμα και ολόκληρης της Ελλάδας.

Χρήσιμοι μπορεί να σας φανούν οι παρακάτω ιστότοποι:

[Δημοφέλεια](#)

[Τα ξακουστά προϊόντα της Θεσσαλονίκης](#)

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Εάν ο εκπαιδευτικός επιθυμεί, μπορεί κατά την πρώτη φάση του σεναρίου να συμπεριλάβει στα φύλλα εργασίας και δραστηριότητα αναφορικά με τον τύπο του συγκεκριμένου κειμένου. Ανήκει στους καταλόγους, που έχουν μακρά παράδοση στην αρχαία ελληνική ποίηση και ήταν ιδιαίτερα αγαπητοί στους κωμικούς – πρωτίστως οι κατάλογοι φαγητών στους ποιητές της Μέσης Κωμωδίας (400-325 π.Χ.) ([Βιβλίο Εκπαιδευτικού](#), σελ. 16). Πιθανόν, αντίστοιχο κατάλογο να έχουν στον νου τους οι μαθητές από τη ραψωδία Β της Ιλιάδας, όπου απαριθμούνται τα πλοία των ελληνικών πόλεων που έλαβαν μέρος στον τρωικό πόλεμο.

Μια άλλη δυνατότητα που έχει ο εκπαιδευτικός είναι να διερευνήσει το είδος των πλοίων στην αρχαία Αθήνα ή πιο συγκεκριμένα τα εμπορικά πλοία. Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές θα έχουν μια συνολική εικόνα για τις δυνατότητες του αθηναϊκού στόλου, καθώς ενδεχομένως υπάρξει σκεπτικισμός κατά πόσο υπήρχαν αυτές οι δυνατότητες που αναφέρονται στο κείμενο για τον στόλο της Αθήνας του 5^{ου} αι. π.Χ., να εισάγει, δηλαδή, τόσα πολλά προϊόντα από τόσο μακρινές περιοχές.

Τέλος, στο 2^ο φύλλο εργασίας μια άλλη κατεύθυνση που θα μπορούσε να δώσει ο εκπαιδευτικός θα ήταν να διερευνήσει τα προϊόντα (π.χ. αγροτικά) που εισάγει σήμερα η χώρα μας. Ίσως με τον τρόπο αυτό θα μπορούσαν οι μαθητές να αντιληφθούν το εύρος του εισαγωγικού εμπορίου σήμερα στην Ελλάδα αλλά και την έλλειψη αντιστοίχων ελληνικών προϊόντων.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Δυσκολίες, πιθανόν, να αντιμετωπίσουν οι μαθητές κατά τη διαχείριση των λογισμικών χαρτών και συγκεκριμένα με τη χάραξη της πιθανής πορείας των εμπορικών πλοίων προς το λιμάνι του Πειραιά. Ίσως θα ήταν καλό πριν την εφαρμογή του σεναρίου, και εφόσον υπάρχει διδακτικός χρόνος, να εξασκηθούν

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

πρώτα οι μαθητές στη χάραξη διαδρομής στους χάρτες αλλά και στη μέτρηση της χιλιομετρικής απόστασης σε ευθεία γραμμή. Επίσης, πιθανόν, να μη γνωρίζουν τη λειτουργία του συνδυασμού των πλήκτρων Atl-PtnScr, όποτε θα χρειαστεί, πριν την έναρξη του σεναρίου, να εξασκηθούν και σε αυτό. Εάν το εργαστήριο διαθέτει [Google Earth](http://www.google.com/earth/), θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από τους μαθητές.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιγκότσκι, Λ. 1988. *Σκέψη και Γλώσσα*. Αθήνα: Γνώση.

Δρακόπουλος, Δ., Κ. Ναστούλης & Ρώμας, Χ. Γ. 2012. *Σοφοκλέους Τραγωδίαι Αντιγόνη – Φιλοκτήτης*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων.

Kress, G. 2000. Σχεδιασμός του γλωσσικού προγράμματος σπουδών με βάση το μέλλον. *Γλωσσικός υπολογιστής*, 2, 111-124.

Lesky, A. 1981. *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας*. Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη.

Νέα Μάθηση: Μετασχηματιστικοί Σχεδιασμοί για την Παιδαγωγική και την Αξιολόγηση.

<http://neamathisi.com/learning-by-design>

[Τελευταία προσπέλαση όλων των διαδικτυακών τόπων στις 23-02-2014].